

Erik Scherder, Fred Diks, Mariëlla van de Beek,
Professor S. en de verlaafde koning
hoofdstuk 5, blz. 82-102

vertaald door Iglïka Vassileva-van der Heiden

Глава 5

ВЕЛИКОТО ОТКРИТИЕ

След като се гощават с невероятните ястия и Павлов оглозгва пилешките бутчета, те питат как се стига до Таламус.

– Таламус е един огромен офис – обясни Гре Лин. – Намира се на най-горния етаж. Под него са разположени отделите на Хипоталамус. В Таламус се вземат всички решения. Знаете ли? Ще ви дам една карта. На нея може да видите как точно се стига до там. Когато пристигнете, най-добре е да потърсите Патриция Пулвинар. Надявам се да не е много заета.

Залитайки, Брайън излиза навън, а Чжа го придържа.

С карта в ръка Брайън върви най-отпред, но Павлов започва да изостава.

Чжа се обръща.

– Няма да те взема на ръце. Да не си преяждал толкова в ресторанта, лакомнико. Ела, трябва да вървим. Щом стигнем в Таламус, ще се излежаваш.

Но Павлов изостава все повече.

– Да го взема ли? – предлага Брайън. – Да не се отклони от пътя.

– Не, няма нужда. – Тя се обръща към Павлов. – Нали няма да се отдалечаваш много от нас!

Но кучето на Чжа не реагира.

– Не бива да разглезваме Павлов.

– Права си. Само гаджето си може да глезиш – смее се Брайън.

Чжа се заканва с юмрук на Брайън.

– Аз нямам гадже.

Щом след около петнадесетина минути завиват и Чжа се обръща назад, тя се стряска.

– Къде е Павлов?

– Ей сега ще се покаже зад ъгъла – казва Брайън. – Мудничък е. Опасявам се, че е по наследство.

– Много си лош – Чжа сяда на тротоара и закрива лице с длани. – Каква беда!
Първо изчезна дядо, а сега трябва да търсим и Павлов. Как ми се иска да съм си у дома.
Тази странна авантюра хич не ми харесва.

Две забързани момичета, които минават покрай тях, се се зазяпали в мобилните си телефони и не спират да бърбят. Без да искат, те се блъскат в Брайън.

– Ей, припрями кокошки, гледайте къде вървите! – вика той раздражен.

Момичетата продължават нататък, без да му обръщат никакво внимание.

– Припрями кокошки – Внезапно Чжа се разплаква.

– Какво има?

– Заради теб е, Брайън – хлипа тя. – Каза „кокошки“. И веднага се сетих за пилешките бутчета, а след това и за Павлов. Може никога вече да не го видя. Трябва да го намерим.

Уговарят се първо да проверят по пътя обратно до ресторант „Ла Лептин“.

В една от пресечките съзират малко ресторантче. От разстояние Брайън вижда, че върху фасадата на сградата в името на ресторанта има думата „куче“. Стреснато побутва Чжа.

– Какво ти е? – пита тя.

Брайън сочи името на ресторанта.

– Да не би тук да ядат кучешко месо? И Павлов да е минал през месомелачката?

– Брайън, престани! Плашиш ме – Но въпреки това Чжа не се колебае и се затичва към ресторанта. С облекчение вдига ръце и сочи:

– Ресторантът просто се казва „Ян Кучерян“! Странно е, че прасетата и кравите могат да бъдат защитени, а за кучетата това не се отнася и те могат да бъдат изяддени – Разтреперва се само като си помисля за това.

Малко по-късно виждат табелка с текста „Новите тенденции – на 50 метра“.

– Страхотно – казва Брайън. – Хайде да отидем там. Любопитен съм каква ще е модата след сто години.

На табелата са изобразени и животни.

Чжа въздъхва:

– Това сигурно е магазин за животни.

Щом стигат до магазина, виждат Павлов, който стои като хипнотизиран пред витрината.

– Ах, колко се радвам, че те намерихме, Павлов – казва Чжа. – Миличкия. – Тя сочи различните видове кученца, които са изложени на витрината. – Виж. Това с розовата панделка е досущ като Павлов.

– Това са кучета-роботи – чете Брайън.

Щом Чжа побутва Павлов, за да се окопоти, той започва да ближе по витрината.

– Ах, този Павлов. Да не би да си се влюбил? – Тя нежно го милва по пухкавата козинка. – Какъв сладур е. Отсега нататък ще се редуваме да го носим. Ясно ли е, Брайън?

– Ей, ей, чакай малко. Не съм ти кученце. Не ме командвай! Може и малко по-любезно, припряна кокошко.

– Ама ти какво все мрънкаш? Ти си припряна кокошка – Тя вдига нежно кученцето си на ръце.

Раздразнени, вървят един до друг.

След известно време отново се заговарят. Очите на Брайън блесват:

– Гледай ти!

Стигат до един оживен път. Покрай магистралата няма обикновени тротоари, а вид конвейерни ленти.

– Жестоко. Даже не ти се налага да ходиш пеша. Всичко е автоматик.

Чжа сега разбира защо хората след едно столетие ще са с наднормено тегло.

– Вече не им се налага даже да се движат.

По конвейерната лента стигат до една много висока офис сграда.

Чжа поглежда с възхита нагоре:

– Главозамайващо! Ако дядо е някъде тук, ще ни трябват поне три месеца, за да го намерим. Но може и да ни чака до входа.

– Аха. Вярваш в приказки – смее се Брайън. – Намираме го, връщаме се у дома и се живеем дълго и щастливо.

Щом приближават входната врата, тя мигновено се отваря. Влизат в просторна зала. Виждат и табели с надпис „Хипоталамус“. Навсякъде около тях, нагоре и надолу, надясно и наляво се стрелкат асансьори.

Качват се в един от асансьорите за горните етажи, към Таламус. До входа дама в делови костюм с пола крачи нервно напред-назад. На табелката на сакото ѝ е изписано името ѝ – „Патриция Пулвинар“.

– С нея трябва да говорим – казва Чжа – Госпожо, дали бихме могли да ви по...?

– Момент! – Държи два мобилни телефона в ръце, а третия е притиснала между ухото и рамото си. – Да, Маарт. Ето ги и данните. Отивам до лаптопа и кликвам „изпращам“ – С лакът натиска един бутон.

– Така, това го уредихме. Успех, Маарт. – Тя прибира единия телефон. – Сега да видим кой е тук на линия. Здравей, Макс. Какво казваш? Вече четиридесет и пет минути чакаш? За съжаление нищо не мога да променя. Знаеш ли? Прати данните до редакцията на Объркания Онно. Ще се погрижа да изпратят картината на Онно, за да могат всички жители на Брайнщайн да я видят на екраните си. Макс, бързам. Искаш ли следващия път да хапнем заедно? Да? Прати ми мейл. Много добре. Чао, Макс.

И вторият телефон потъва някъде. С хартиена кърпичка тя попива капчиците пот по лицето си:

– Каква бъркотия! Ще се побъркам.

Включва високоговорителя на третия телефон.

– Здравей, Ханс. Отдавна не сме се чували. Какво казваш? Чакаш вече половин час? Ами някои чакат и по-дълго. Не мога да съм едновременно на две места, да не говорим за и на три. А и много колеги са в болнични. Не им понася напрежението на работното място, изнежени лигльовци. Какво, Ханс? Искаш да знаеш дали съм препратила информацията до всички телевизионни канали и таблети в Брайнщайн? Ох, не, още не съм. Но днес ще го направя. Какво? Дали мога да вечерям с теб? Не, не ми се струва редно. Довиждане, Ханс, поздрави на съпругата ти.

С дълбока въздишка Патриция Пулвинар се отпуска в един фотьойл.

– Искам почивка – казва с пресипнал глас, – не издържам повече. – Може ли да Ви попитаме нещо, преди да излезете в почивка – пита Брайън предпазливо. – Търсим дядото на Чжа. Надяваме се да е тук, в тази сграда.

– Ама вие какво си мислите? – Патриция Пулвинар взима една карта от бюрото си. – Вижте. Тук пише, че в Таламус работят близо осемстотин души. Хм... – Като става и леко се поклаща на високите си токчета, тя отива до компютърния екран. Отваря един документ. – Всички посетители трябва да попълнят тук имената си. Може да проверите дали дядо ви е сред тях.

Чжа преглежда имената с показалец върху екрана. Някъде по средата вижда името на дядо си.

– Йес! Дядо и влизал тук. – Но внезапно с тъга поглежда към часовника си. – Но пише, че е напуснал сградата преди половин час. Знаете ли какво е правил?

– Момент – казва Патриция Пулвинар. Поглежда към друг лаптоп и се обажда на свой колега.

Малко по-късно обяснява, че това всъщност е тайна.

– Съжалявам, че трябва да ви го кажа, но според колегата ми дядо ви е малко чудноват, невротичен човек. Търсил бил път към друг свят и друго време. Това не е съвсем нормално, нали? И имал нужда от информация, за да помогне на краля ни. Но как, с какво и защо? – Тя троснато вдига рамене.

– Тогава отиваме до „Тип-топ Фит“ – предлага Брайън. – Това е следващото място, обозначено на картата ни.

Междувременно в офиса влиза мъж с огромен букет цветя.

Патриция Пулвинар се учудва:

– Ханс, какво търсиш тук? Веднага си тръгвай. Много съм заета. Имам да уреждам какво ли не.

След като известно време се движат по конвейерната лента, Чжа сочи към един надпис на края на улицата.

– Представи си, да живееш в квартал „Базални ганглии“! Защо си нямат просто Търговска улица или Околовръстен път?

С карта в ръка Брайън сочи накъде трябва да вървят.

– Явно в тази чудата страна използват само чудати имена.

След около сто метра по конвейерната лента пристигат до мястото.

На фасадата виси табела с надпис:

„Добре дошли в началото на своя нов живот“.

– Нов живот? Какво ще рече това? – Чжа се пита учудено на глас – Ела, да влизаме. Дядо може да е тук.

Малко по-късно проумяват значението на текста.

– Намираме се във фитнес зала – казва Брайън. – Ако искаш да отслабнеш, движейки се, трябва да дойдеш тук. Това е началото на новия ти живот.

И на двете деца им прави впечатление, че в спортния център определено не гъмжи от хора.

– Какви странни апарати – казва Брайън – Не са като при нас.

Няколко души с наднормено тегло тренират и се потят в една кабина. Върху ръцете и краката им се прикачени кабелчета. Докато се движат, виждат върху екрана по колко калории горят и с какъв процент кондицията им се подобрява.

Някакъв мъж тегли въжета, които на пръв поглед сякаш излизат от стената. Едно звънче се отзовава всеки път, щом мускулната му маса нараства.

При първото извънпяване Павлов се стряска.

Две жени седят една до друга върху един също така странен апарат. Въртят педалите с крака и едновременно с това движат глава и ръце. Бъбрят оживено.

– Чу ли за съседката ми? Тя пак...

– Без да се разсейвайте, бърборани – намесва се инструкторът. По масивните му мускули си личи, че тренира всеки ден. – Може да си хортувате след малко в столовата. На този апарат се тренират всички мускули. Пробвайте какво можете. Всеки път да става малко по-трудно.

– Но така се изморяваме – казва една от дамите.

– Така и трябва да бъде – въздъхва инструкторът. – Колкото по-трудно, толкова по-добре за кондицията.

Двете жени засилват темпото. Слизат от седалката, за да могат да натискат педалите още по-силно.

– Така добре ли е?

Инструкторът вдига поощрително палец. И любопитно поглежда към Чжа:

– Теб не съм те виждал тук преди. Във фитнес центъра не идват често деца. За пръв път ли си тук?

– Може да се каже. Надявам се и за последен. Защото намеря ли дядо, веднага се връщам в Нидерландия.

Тя отива до един апарат, който много прилича на пътека за ходене:

– Явно и след сто години ще ги има – Но щом се приближава, вижда, че на апарата е изписано „пътека за бягане“.

Инструкторът прикрепя кабелчета върху ръцете, краката, главата и по корема ѝ:

– След малко ще изпринтя цялата ти лична история с ходене, откакто си била бебе до сега. И някои съвети за в бъдеще.

– Страхотно – казва Чжа. След малко тя вече ведро подтичва по пътеката.

Павлов тича известно време с нея, докато не изплезва от умора език.

– Защо толкова малко хора тренират? – пита Брайън.

Инструкторът отново дълбоко въздъхва.

– Явно е много по-важно да седиш с мобилния си телефона и да бродиш из интернет, отколкото да се движиш.

– Аз обичам да спортувам. – Чжа вижда отражението си в едно голямо огледало и избухва в смях. – Много сме смешни, Брайън. Всички, освен нас, са в спортни дрехи.

– И какво ми пука – С ръкав избърсва потта от челото си.

И до него има „пътека за бягане“, където една жена се движи доста интензивно.

Брайън ѝ прави комплимент:

– Добра скорост, госпожо!

– Да, така е. Тренирам за състезание по бягане. И със сигурност ще спечеля.

– Защото сте в много добра форма?

Жената се смее.

– Не. Защото обикновено няма други участници. Повечето жители на Брайнщайн не обичат да се движат. Затова и печеля толкова много трофеи.

Докато тича, тя се протяга. В огледалото виждат как един дебелак зад нея спира да тегли въжетата от стената и залитайки, отива към друго съоръжение.

– Чудесно. Този апарат сега е свободен – казва Брайън. – Много готин ми се струва. – С настървение сграбчва въжетата. И започва да ги тегли, колкото се може по-силно. – Уф. Хич не мога да ги помръдна.

Чжа застава до него:

– Значи още по-силно трябва да теглиш. Нали не си някакъв слабак, Брайън?

Главата му съвсем се зачервява. След четири несполучливи опита успява най-сетне да дръпне въжетата от стената. На четвъртия път, без да иска, ги изпуска и те се удрят обратно в стената. Брайън се плъосва с всичка сила на земята.

– Хъ? Нещо бяло лежи под пътеката за бягане.

– Вземи го – отзовава се Чжа.

Брайън опипва пода под апарата и изважда една хартийка и писалка.

Чжа любопитства:

– И какво пише?

Брайън съвсем пребледнява, като вижда писалката.

– Тази писалка е от университета. – Той бързо подава хартийката на Чжа, за да прочете и тя написаното.

– „Ад“. Какво ще рече това? – Чжа се натъжава. – Писалката е на дядо. Но защо ли е написал думата „Ад“?

– Може би смята, че тук, в Брайнщайн, е истински ад. – Но изведнъж на Брайън му просветва. – Или пък е искал да напише „Адски съм загазил“, но не е успял.

– Значи са го отвлекли! – От ужас Чжа скрива с ръка уста. – Но за щастие е успял да мушне бележката под пътеката. Какъв късмет, че я видя, Брайън. Дали дядо е някъде наблизо?

Брайън се затичва към инструктора:

– Имате ли тук някъде тайни врати?

– Хм? Какво? Разбира се, че няма. Само аварийен изход. До тази сграда има една барака. Там складираме повредените съоръжения. Но там от месеци никой е стъпвал.

Чжа и Брайън се затичват към бараката.

Чжа натиска решително бравата.

– О, не, вратата е заключена. И сега? Не можем да влезем.

Брайън се оглежда.

– Ами да, ето. Чакай малко.

Той грабва един камък и до хвърля по прозореца. През счупения прозорец успява да отвори вратата отвътре.

Не виждат нищо друго освен един голям шкаф и складираните амортизирани апарати.

– Тихо – шушне Чжа- – Чух нещо.

В шкафа някой пъшка и охка:

– Ало, има ли някой там?

– Това е гласът на дядо.

Чжа и Брайън внимателно се промъкват към шкафа. Но продължават да се оглеждат, да не би някой друг да дойде.

Сърцето на Чжа тупка притеснено. Щом с всички сили успяват да отворят тежката врата, тя вижда вътре дядо си. Хвърля се на врата му.

– Дядо, колко се радвам, че те намерихме!

Дядо ѝ излиза от гардероба и внимателно се изправя. Изглажда внимателно с ръка гънките на сакото си.

– Мила Чжа, колко е хубаво, че те виждам. Много се радвам. До входа на спортния салон срещнах един мъж. Изглеждаше малко объркан и не съзнаваше какво прави. Мисля, че страда от психоза и не беше на себе си. Тръгна по петите ми. Опитах се да напиша върху една хартийка, че ми трябва помощ, но той ми я дръпна от ръцете. Вдигна ме и ме понесе през аварийния изход към бараката, където ме заключи в този

шкаф. Малко по-късно чух гласа на някаква жена. Оказа се, че това е съпругата му, която му каза, че е крайно време да си вземе ново лекарство от доктор Медула. Мъжът не е виновен, болен е. Но за щастие вие ме открихте, много се бях изплашил. Но как се озовахте тук?

– Мисля, че с твоята ракета, но сега не можем да я намерим. Нищо не разбирам.

– Важното е, че отново сме заедно – Дядо ѝ я вдига и я завърта във въздуха. –

Колко съм щастлив! Надявах се да тръгнеш да ме търсиш.

Любопитни факти за мозъка!

ТАЛАМУС

Таламусът прилича на огромно офис помещение с всевъзможни отдели. Разположен е в средата на мозъка. В този офис преценяват всичко, което виждаш, чуваш, пипаш и вкусваш. След това таламусът препраща тази информация до **кортекса** (мозъчната кора), един друг дял от мозъка и от тялото, където тези сигнали биват обработени в съответния отдел.

КОРТЕКС

Това е **Таламус**. Там работя аз.

Патриция Пулвинар

ТАЛАМУС

Слух

Усет

Зрение

Вкус

Благодарение на таламуса не ни се налага да реагираме с еднакво внимание на всичко около нас. Нарича се **филтриране на стимулите**. Така например няма да чуеш, че по-малката ти сестра свири фалшиво на цигулка, ако вниманието ти е погълнато от изключително вълнуваща книга.

Скрибуц-скрибуц

Не чуваш

Аз работя в отдел „**Пулвинар**“. Това е онази част от таламуса, в която се обработва най-вече информацията за всичко, което регистрира зрението.

БАЗАЛНИ ГАНГЛИИ

Базалните ганглии представляват дялове от мозъка, които са от значение за моториката, но също така и за мисленето и емоциите. Тези мозъчни дялове работят в синхрон така,

че да можеш да тичаш плавно и в ритъм, без да падаш. Например, ако се движиш по пътеката за бягане в „Тип-топ Фит“.

Базалните ганглии знаят точно с каква скорост трябва да тичаш при степен 8, 11 или 15.

Мислене
Емоции
Степен 15

Това са базалните ганглии. Там работя аз.
Тони от „Тип-топ Фит“

Базални ганглии

Базалните ганглии играят важна роля в [системата за възнаграждаване на поведението](#). След като сте се движили по пътеката за ходене или сте играли навън, карали сте колело или сте се занимавали с музика или с каране на скейтборд, ще се почувствате добре. Това е възнаграждението. Затова, ако се движиш, винаги ще се чувстваш добре.

Настройка 2

Базалните ганглии определят също и какво трябва да постигнеш най-напред. Така например може да ти се искат две неща едновременно. Едното е да ти се тича по пътеката за бягане, а другото е да ти се хапва чипс пред телевизора. Базалните ти ганглии заедно с [кортекса](#) решават кое от двете трябва да вземе превес, но могат и да ти повлияят така, че да промениш първоначалната си цел. Базалните ганглии участват най-вече в ситуации, в които са важни въпроси като „Какво ще ми донесе най-голямо възнаграждение?“ и „Какво обичам да правя най-много?“.

Знаеш, че след като си спортувал чипсът ще ти се услади още повече и това определя първоначалната ти цел. Първо ще спортуваш, а чак *след това* ще се излежаваш на дивана пред телевизора с плик чипс. Така се чувстваш най-възнаграден!

НЕВЕРОЯТЕН ФАКТ ОТ ПОЗНАНИЯТА НА ПРОФЕСОР С.

Единственото сетиво, върху което таламусът не влияе, е [обоняннието](#). Всичко, което помиришваш, се предава по обонятелния нерв до дяловете за обоняние в мозъка. Те са разположени много близо до центъра на паметта.

Така даден мирис може да събуди спомен за нещо, дори ако то се случило много отдавна! Затова си мислиш за лятна ваканция, ако помиришеш слънцезащитен крем,

или се сещаш за своята баба, щом до теб достигне мирисът на току-що изпечен сладкиш.

В миналото мирисът е бил особено важен за оцеляването на човешката раса. В праисторическата епоха умението да подушваш развалена храна е било от съществено значение. Както и това да знаеш, че трябва да избягаш, ако помиришеш пушек.

И днес е така, разбира се, но сега вече обонянието ни не е така изострено, като е било някога.